

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat

af 7. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 27. september 2019

Tidspunkt: kl. 10.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Henrik Møller (S), Jens Rohde (RV), Ina Strøjer-Schmidt (SF), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (ALT), Erling Bonnesen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Morten Messerschmidt (DF) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: klima-, energi- og forsyningsminister Dan Jørgensen, minister for fødevarer, fiskeri og ligestilling og minister for nordisk samarbejde Mogens Jensen samt miljøminister Lea Wermelin.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 3716 (miljø – klimadelen) den 4. oktober 2019

EUU alm. del (182) – bilag 201 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren ville forelægge begge sager til orientering.

1. "En ren planet for alle" – en europæisk strategisk og langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi

– *Politisk drøftelse*

KOM (2018) 0773

Rådsmøde 3716 – bilag 2 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (181) – bilag 549 (udvalgsmødereferat side 908, senest behandlet på miljørådsmøde 1/3-19)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Den første sag handler om Kommissionens udspil til EU's langsigtede lavemissionsstrategi. Sagen har allerede været drøftet flere gange i Rådet og i flere rådsformationer, herunder Energirådet og Transportrådet. Det skyldes, at strategien dækker alle sektorer i samfundet og ikke kun klima.

Det lykkedes desværre ikke Det Europæiske Råd i juni at blive enige om et mål for klimaneutralitet i 2050. Det positive var dog, at et stort flertal af EU-landene kunne støtte det. Der er derfor håb om, at vi kan overbevise de sidste fire lande snart, selv om det ikke bliver let.

På mødet i juni bad Det Europæiske Råd om, at Rådet og Kommissionen fortsatte arbejdet, sådan at Det Europæiske Råd inden årets udgang kan sætte endelig retning for EU – og at unionen på den baggrund kan melde en langsigtet lavemissionsstrategi ind til FN's klimaforhandlinger i begyndelsen af 2020. Det er i det lys, at det finske formandskab har lagt op til en ny drøftelse på miljørådet.

Jeg tager derfor til rådsmødet for at presse på for øgede klimaambitioner i EU, og i den forbindelse tager jeg klare budskaber med om regeringens ambitiøse klimapolitik, som viser, at vi går forrest med handling for at opnå et klimaneutralt Danmark – og et klimaneutralt EU.

Regeringen arbejder for, at vi i EU hurtigst muligt vedtager et konkret mål om at nå klimaneutralitet senest i 2050. Europæisk lederskab er helt essentielt for at få resten af verden til at følge med – det er også det klare indtryk, som jeg har taget med tilbage fra klimatopmødet i New York. Det kræver, at vi får overbevist de skeptiske lande om, at det både er nødvendigt for vores klima og indebærer en række nye muligheder for europæisk erhvervsliv.

Regeringen støtter også arbejdet med en langsigtet lavemissionsstrategi i EU, da vi i EU i fællesskab kan udvikle nye løsninger og politikker, der også kan hjælpe os med at indfri regeringens ambitiøse nationale mål om at reducere drivhusgasudledningerne med 70 pct. i 2030.

Regeringen vil derfor i drøftelsen af EU's langsigtede strategi arbejde hårdt for, at vi får sat en ambitiøs retning. Og at vi får ambitiøse instrumenter og virkemidler i spil i EU. Det gælder også for svære områder som landbrug og transport, hvor der er særlig synergi i løsninger i EU.

Rasmus Nordqvist vurderede, at Kommissionens beregninger af prisen for etablering af vedvarende energi, især havvind, var sat 30-50 pct. for højt. Det var et problem, da nogle lande bliver fodslæbende, hvis de kan se frem til en dyr regning. Kunne ministeren tage op på mødet, at Kommissionen burde operere ud fra mere reelle priser?

Han spurgte desuden, om listen af organisationer, man beder om høringssvar fra, kunne udvides til også at omfatte andre end den gamle garde af store industrier.

Ulla Tørnæs havde på Energiens Folkemøde i Esbjerg hørt tidligere erhvervsminister Bendt Bendtsen sige noget meget klogt, nemlig at den nemmest sparede CO₂ er det forbrug, man ikke har. Her sigtede han til energieffektivisering i bygninger og boliger – et område, hvor Danmark er langt fremme sammenlignet med andre lande. Flere høringssvar havde omtalt temaet, så kunne ministeren sige noget om, hvordan det i forhandlingerne forholdt sig med det?

Erling Bonnesen spurgte, hvilke overvejelser regeringen gjorde sig om effekten af, at strategien ville få erhverv og arbejdspladser til at flytte rundt mellem landene.

Klima-, energi- og forsyningsministeren delte hundrede procent Rasmus Nordqvists vurdering af, at Kommissionen regnede med misvisende priser på vedvarende energi og især havvind. Derfor havde ministeriet på embedsmandsplan indledt en dialog med Kommissionen om, hvordan man kunne operere med priser, der svarer til virkelighedens. I det hele taget var ministeriet i gang med at beregne effekter af usikkerhed om prisniveauet i de grønne regnemodeler. Også danske regeringer havde før i tiden ofte haft svært ved at ramme rigtigt, hvilket nogle gange havde ført til budgetskred. Nu var man for det første blevet klogere, og for det andet var priserne gået markant ned – en udvikling, der lykkeligvis så ud til at fortsætte.

NOT Til spørgsmålet om høringslister bemærkede han, at listen er meget lang, men at det ikke er alle organisationer, der svarer. Han ville gerne oversende listen med henblik på at modtage gode råd om, hvilke interessenter der eventuelt kunne tilføjes.

Ministeren havde ligesom Ulla Tørnæs svært ved at finde eksempler på, at Bendt Bendtsens udtalelser ikke er kloge, og også her var han enig med ham. Men sagt uden polemik måtte man konstatere, at energieffektiviteten i Danmark havde stået lidt stille i de seneste år, og det var derfor et punkt, hvor Kommissionen var kritisk over for Danmark. Regeringen ville tage kritikken alvorligt, svare fyldestgørende på den og opprioritere indsatsen.

Svaret til Erling Bonnesen lød, at EU ikke bare mistede arbejdspladser, hvis erhverv flyttede ud af EU på grund af klimakrav. Det kunne også få en negativ effekt for klimaet, hvis man stiller så skrappe krav til produktionen, at erhverv flytter til lande uden for EU, i visse tilfælde oven i købet med en højere CO₂-udledning til følge. Der var således både økonomiske og klimamæssige grunde til at undgå, at erhverv flytter ud af EU. Dog viste stort set alle aktuelle beregninger, at den grønne omstilling ville føre til højere effektivitet og bedre konkurrenceevne. Det handlede om at sikre en klog strategi, som ikke mindst tager hensyn til geografiske forskelle inden for EU, hvor de fattigere dele af f.eks. Polen havde sværere ved at omstille sig hurtigt end Vesteuropa.

Søren Søndergaard spurgte, hvad regeringen mente om EU's delmål for 2030 på 40 procents-reduktion for at nå klimaneutralitet i 2050, og hvad den ville stemme, hvis spørgsmålet kom til afstemning. Visse lande, heriblandt Sverige, prøvede at presse på for et mål på 55 pct., mens den nye kommissionsformand, Ursula von der Leyen, havde nævnt lidt lavere tal. Hvad var det realistisk at nå op på?

Klima-, energi- og forsyningsministeren svarede, at regeringen mente, at tallet skulle opjusteres, og den diskuterede lige nu internt, hvilket tal den ville lægge sig på. Det hjemlige mål på 70 pct. var ikke så meget sat på grund af de 0,1 pct. af verdens CO₂-udledning, Danmark står for, men primært for at motivere andre lande til høje ambitioner. Man skulle tænke grundigt over, hvilken strategi der var bedst for at få andre lande med. Der var sonderinger i gang, og han ville før rådsmødet holde uformelle møder med sine kolleger for at pejle sig ind på det.

Om realismen i det kunne han sige, at det for det første var næsten hundrede procent sikkert, at de eksisterende mål ville blive nået – beregninger viste, at man på baggrund af EU-lovgivning alene ville nå op over 40 procents CO₂-reduktion i 2030. Hvis man oven i købet indregnede nationale initiativer om udfasning af kul, nærmede tallet sig 50 pct. For det andet var der den politiske realisme, og her var det i det mindste et lovende signal, den nye kommissionsformand havde sendt om at hæve niveauet til over 50, måske 55 pct.

Rasmus Nordqvist mente, at det var en underdrivelse, når ministeren betegnede Kommissionen som kritisk over for Danmarks indsats for energieffektivitet. Reelt havde Kommissionen givet Danmark en eftertrykkelig skideballe for mangel på handling og for ikke at leve op til de fælles målsætninger.

NOT Han var glad for, at høringslisterne var længere, end listen af høringssvar viste. Han så frem til at modtage listen og ville begynde fremover at rykke organisationer, han savnede svar fra for at kunne tage stilling til samlenotaterne.

Han glædede sig også over, at ministeriet på embedsmandsniveau arbejdede for at få Kommissionen til at lave beregninger med mere virkelighedsnære priser på vedvarende energi, men nogle gange hjælper det, når en minister samtidig rømmer sig og siger det højt, så det opfordrede han ministeren til at gøre.

Klima-, energi- og forsyningsministeren mente, at argumenterne på embedsmandsniveau ville veje ganske tungt, fordi man i Danmark har stor ekspertise på området, men han havde heller intet imod at tage spørgsmålet op politisk, hvis det viste sig nødvendigt.

Kim Valentin bad om ministerens holdning til, hvordan man fik husholdningerne til at følge med de ambitioner, EU stiller til virksomhederne. Der var stor forskel på, hvordan man regulerede husholdningernes forbrug i de enkelte lande.

Han ville også gerne vide, om ministeren mente, at der var sat penge nok af til omstillingen i oplægget til MFF'en for 2021-2027.

Klima-, energi- og forsyningsministeren svarede, at EU sætter de overordnede rammer, hvorefter det er op til medlemsstaterne at implementere reglerne og sikre, at også husholdningerne følger med. Men EU's lovgivning om standarder m.m. påvirker også ofte husholdninger. Det var inden for energisektoren, at det største potentiale for omstilling lå, også for husholdningernes vedkommende. Søndag den 17. september producerede Danmark for første gang alene ved vindkraft 130 pct. af landets samlede energibehov. Folk ude i verden troede, at det var løgn. Også bl.a. omstillingen til elbiler og EU's nye gasstrategi om dekarbonisering angik i høj grad husholdningerne. Man skulle dog hele tiden tage hensyn til nærhedsprincippet – ikke alene af hensyn til demokratiet, men også fordi der er behov for, at man i de enkelte lande lærer at tænke selvstændigt for at finde frem til løsninger, som de andre kan lære af. Som statsministeren havde sagt på FN-topmødet i New York, var ambitiøse mål netop sådan nogle, man

ikke præcis vidste, hvordan man skulle nå. Det handlede om at tvinge sig selv til at udvikle sig og finde på løsninger.

Med hensyn til MFF'en henviste han til finansministeren, idet han dog kunne røbe, at regeringen bakkede op om en grønnere retning inden for en ramme på 1 pct. af BNI.

Formanden indvendte, at udvalget lige havde været til teknisk gennemgang af MFF-forslaget med finansministeren, som flere gange netop havde henvist til de ansvarlige ressortministre, når spørgsmålene gik lidt dybere ind i substansen. Udvalget havde besluttet at indkalde en række ministre til at redegøre for budgettet på deres område, og hun varslede, at der netop ville være særlig interesse for klimadelen.

Klima-, energi- og forsyningsministeren ville med glæde besvare spørgsmål om sin del af MFF'en, når det kom dertil.

2. Forberedelse af FN's klimakonference COP25 den 2.-13. december 2019

– Vedtagelse af rådskonklusioner

Rådsmøde 3716 – bilag 2 (samlenotat side 9)

EUU alm. del (181) – bilag 75 (udvalgsmødereferat side 43, COP24 forelagt 5/10-18)

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Den anden sag, jeg vil orientere om, handler om COP25, der i år finder sted i Santiago i Chile den 2.-13. december. På rådsmødet skal der vedtages rådskonklusioner om EU's prioriteter for COP25 og opfølgningen på Parisaftalen. I FN's klimaforhandlinger forhandler Danmark via EU.

Regeringen kan som udgangspunkt støtte udkastet til rådskonklusioner. Vi forventer dog, at der vil komme en drøftelse af enkelte dele af teksten i relation til, hvilket signal EU skal sende om opjusteringen af EU's ambitionsniveau og klimabidrag forud for COP25.

Regeringen er af den opfattelse, at EU skal sende et klart signal om sit fortsatte lederskab på klimaområdet, da verdens øjne hviler på os. Regeringen vil derfor arbejde for, at EU forud for COP25 signalerer, at fællesskabet er klar til at yde mere og i 2020 hæve sit 2030-bidrag til Parisaftalen i tråd med Parisaftalen og konklusionerne i IPCC's 1,5 gradsrapport. Derigennem kan vi bidrage til at få resten af verden med op i gear.

Som jeg lige har nævnt i forbindelse med den langsigtede lavemissionsstrategi, arbejder regeringen også for, at EU, ligesom Danmark, fastsætter et mål om klimaneutralitet senest i 2050.

For så vidt angår den resterende del af rådskonklusionerne, finder regeringen det vigtigt, at EU sender et signal om sin utvetydige opbakning til Parisaftalen samt cementerer vigtigheden af at respondere på, hvad videnskaben fortæller os. Det indebærer også, at EU skal arbejde for at få vedtaget de sidste dele af Parisaftalens regelsæt. Dette medfører bl.a. en fastsættelse af robuste regler for markedsmekanismer og handel med CO₂-kvoter.

Derudover vil regeringen arbejde for, at EU sender et stærkt signal om vores fortsatte indsats for at mobilisere finansiering til at understøtte ulandenes omstilling.

Rasmus Nordqvist ville beskrive indsatsen for finansiering til at understøtte udviklingslandenes grønne omstilling som to skridt frem og mellem et og tre skridt tilbage hver gang. Det kom an på, hvilke penge man taler om: Var der tale om reelt nye, såkaldt additionelle midler, eller blev de bare taget fra den eksisterende udviklingshjælp? Hver gang man tog spørgsmålet op med skiftende ministre, svarede de, at det var et definitionsspørgsmål, idet der ikke er en officiel definition på additionelle midler. Det var nok nødvendigt med en fælles definition i EU.

Klima-, energi- og forsyningsministeren henviste spørgsmålet dels til ministeren for udviklingssamarbejde, hvis ressort det er i Danmark, dels til finansministeren, da det i EU er på

Økofin, man diskuterer klimafinansiering. Finansministeren ville i forvejen forelægge emnet for udvalget i oktober inden det relevante rådsmøde.

3. Eventuelt

AOB om udfasning af benzin- og dieslbiler

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Jeg vil desuden nævne, at jeg har bedt om at få udfasning af benzin- og dieslbiler på dagsordenen for rådsmødet under eventuelt-punktet.

Personbiler står for 12 procent af de samlede CO₂-udledninger i EU. Hvis vi skal være klimaneutrale senest i 2050, skal klimaudfordringerne i transportsektoren håndteres. Konkret betyder det, at vi skal have udfaset de biler, der udleder CO₂.

En række andre EU-lande har ligesom Danmark mål om at udfase nye benzin- og dieslbiler. Jeg vil derfor sætte mig i spidsen for arbejdet og for at danne en alliance med andre lande.

Kommissæren for det indre marked har i et brev til Europaudvalget bl.a. nævnt, at et forbud på nuværende tidspunkt ikke vil være tilladt inden for gældende EU-regler, men har samtidig hilst en drøftelse herom velkommen.

Det bliver et langt, sejt træk, for der er tale om en helt ny dagsorden i EU. Dels vil det indebære, at der skal findes en løsning i forhold til de regler for det indre marked, der gælder. Dels er, hvis vi skal være helt ærlige, der nok nogle lande, der vil være bekymrede for, hvad en omstilling af bilindustrien vil betyde for deres økonomi.

Konkret vil mit fokus være på at få Kommissionen til at præsentere en plan for udfasning af nye benzin- og dieslbiler i EU. En sådan plan skal bl.a. indeholde en tidsplan for, hvornår den sidste benzin- og dieselbil skal være solgt i EU. Og det skal undersøges, hvordan vi på fælles-europæisk niveau får sat skub i udfasningen af benzin- og dieslbiler hurtigst muligt. Det skal bl.a. bane vejen for, at vi i Danmark kan stoppe for salg af nye benzin- og dieslbiler i 2030.

Søren Søndergaard mente, at det brev, udvalget havde modtaget 9 måneder for sent, kunne forstås, som om Kommissionen var mere interesseret i at diskutere miljøzoner end en udfasning af benzin- og dieslbiler. Havde han fejllæst det? Det var fint at afprøve det hos den nye kommission, men var det ikke urealistisk med en plan for udfasning inden for den tidsramme, som er nødvendig for at nå de hjemlige klimamål? Havde regeringen i givet fald en tilbagefaldsposition om at gå enegang? Det var absolut det bedste, hvis EU kunne tage en fælles beslutning, og det skulle regeringen kæmpe for, men som minimum måtte man sikre, at det blev muligt for de lande, der ønsker det, at gå foran med en udfasning. Det kunne lægge et pres på bilindustrien, hvis lobbyister så ikke længere kunne forhindre, at der skete noget i de enkelte lande.

Klima-, energi- og forsyningsministeren forstod, hvis udvalget var fortørnet over at modtage et sent svar. På den anden side skyldes sene svar nogle gange, at tingene flytter sig i den anden ende, og det var hans ærlige indtryk, at Bruxelles i øjeblikket gik i en positiv retning med en ny kommission, der gerne vil vise sit grønne sigte. Regeringen havde bestemt en plan B, som var den, Søren Søndergaard beskrev om, at de enkelte lande skulle have lov at gå foran EU som helhed.

Rasmus Nordqvist spurgte, om ministeren var enig i, at også de bilproducerende lande var ved at skifte holdning, fordi også bilproducenterne selv efterhånden ser noget positivt i en udfasning af diesel- og benzinbiler.

Klima-, energi- og forsyningsministeren svarede bekræftende. Både Sverige, Finland og Holland havde foreløbig sat sig mål om udfasning af dieseldrevne køretøjer.

4. Siden sidst

- a) EU's tiltrædelse til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Klima-, energi- og forsyningsministeren: Afslutningsvis vil jeg på vegne af justitsministeren kort orientere om en sag, som han forelægger til supplerende forhandlingsoplæg på næste fredag. Sagen handler om en genoptagelse af forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Jeg vil gerne kort orientere udvalget om sagen i tråd med den nye beretning.

Det følger af Lissabontraktaten, at EU skal tiltræde Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Kommissionen fik derfor tilbage i juni 2010 mandat til at forhandle på vegne af EU. Sagen blev forelagt for Europaudvalget til forhandlingsoplæg forud herfor.

I april 2013 lykkedes det Kommissionen og Europarådets medlemsstater at nå til enighed om et udkast til en traktat om EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. EU-Domstolen udtalte imidlertid i december 2014, at udkastet til tiltrædelsestraktat ikke var foreneligt med EU-retten.

Efterfølgende er der blevet arbejdet på at finde løsninger på de problemstillinger, som EU-Domstolens udtalelse rejste. Dette har nu ført til, at sagen på ny forelægges i Rådet, så Kommissionen kan indlede forhandlinger med Europarådets medlemsstater om en ny tiltrædelsestraktat, der tager højde for Domstolens udtalelse.

Regeringen er positivt indstillet over for, at EU tiltræder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og dermed også, at forhandlingerne med Europarådets medlemsstater genoptages snarest muligt. Justitsministeren vil i næste uge vende tilbage med regeringens supplerende forhandlingsoplæg og i den forbindelse besvare jeres eventuelle spørgsmål.

Søren Søndergaard kunne forstå på ministeren, at han blot fremlagde justitsministerens punkt til orientering, og at det derfor var bedst, hvis han ventede med spørgsmål, til når justitsministeren kom forbi.

Klima-, energi- og forsyningsministeren svarede bekræftende.

Formanden forstod det som imødekommenhed fra regeringens side, når den levede op til den nye beretning ved, at en minister forelagde en sag mundtligt, inden den blev forelagt som forhandlingsoplæg. I dag var det så klima-, energi- og forsyningsministeren, der forelagde på vegne af justitsministeren, men det kunne udvalget nok leve med her i begyndelsen. Det afgørende var, at regeringen lod til at have taget beretningen til sig.

Punkt 2. Samråd med ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling vedrørende forbud mod fluor, neonikotinoider, glyfosat m.m. samt nationale forbud fra andre EU-lande og forståelsen af "single market"

EUU alm. del (182) – samrådsspørgsmål E

EUU alm. del (182) - svar på spm. 52 om forbud imod fluorstoffer i kosmetik, fra miljøministeren

EUU alm. del (182) - svar på spm. 51 om omfanget af forbud mod fluorstoffer i mademballage, fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

EUU alm. del (182) - svar på spm. 50 om nationalt forbud imod fluorstoffer i mademballage, fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

EUU alm. del (182) - svar på spm. 49 om, hvordan det bebudede forbud imod fluorstoffer i mademballage er foreneligt med EU-retten, fra ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling

EUU alm. del (182) - svar på spm. 48 om totalforbud mod glyfosat, fra miljøministeren

Samrådsspørgsmål E

Stillet af Jens Rohde (RV)

"1) Ministeren bedes redegøre for, hvorfor han finder det nødvendigt at gå enegang i EU med sit forslag om et nationalt forbud mod fluor. Vil ministeren forbyde samtlige 4.700 langkædede molekyler med organisk fluor i kæden, og vil ministeren redegøre for, hvorfor han kun finder det nødvendigt med forbud mod fluor i visse produkter?

2) Påtænker ministeren at gå enegang på andre områder, som for eksempel et nationalt forbud mod neonikotinoider og glyfosat eller andre stoffer, som beviseligt kan spores i dyr og mennesker?

3) Hvad agter den danske regering at foretage sig, såfremt andre EU-lande gennemfører nationale forbud, der potentielt forhindrer danske virksomheder i at afsætte varer i det indre marked?

4) Det indre marked hedder på engelsk 'Single Market'. Hvad forstår ministeren ved begrebet Single Market?"

Jens Rohde uddybede sit spørgsmål ved at understrege, at diskussionen ikke handlede om, hvorvidt man skulle bekæmpe skadelige kemikalier i både fødevarer og emballage, for det var alle partier enige om. Alle partier havde desuden via kemikalieindsatsen anerkendt, at den bedste vej at gå for at sikre forbruger- og miljøbeskyttelsen er via EU og internationale aftaler. Han henviste til, at der den 14. juli 2016 var blevet afsagt en dom ved EU-Domstolen om, hvor langt man kan gå i nationale begrænsninger for stoffer, der enten er reguleret i forvejen eller under evaluering. Det fremgår også af Kommissionens fortolkning af dommen, som blev oversendt specifikt til Danmark den 26. juli på den daværende regerings begæring. Evalueringen fandt i øvrigt sted under Stockholmkonventionen, hvor Danmark havde formandskabet i den tekniske komité. Såfremt man vil indføre en regulering, skal det straks notificeres i EU, og re-

geringen er forpligtet til at få udarbejdet et forslag til EU-niveau, der ligner den regulering, landet selv vil indføre. Samtidig er der forbud mod kvantitative restriktioner mellem landene. Kommissionen kan i øvrigt stadig gøre indsigelser og anlægge sag mod Danmark.

Da der findes mere end 4.700 af de pågældende fluorstoffer, var det interessant at høre, hvilke ministeren ville forbyde. Og hvorfor ville regeringen gå enegang, når der allerede er en regulering? Det farligste af stofferne, PFOS, var der allerede forbud mod, og siden 2017 havde PFOA været reguleret af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA), som i december 2018 regulerede grænseværdien nedad med faktor 1750. Der var således allerede en række initiativer om fluorstoffer i gang, og regeringen kunne risikere at løbe en åben dør ind med en sag ved EU-Domstolen som konsekvens.

Fødevareministeren: Tak for spørgsmålene, som jo kommer vidt omkring. For en god ordens skyld vil jeg gøre opmærksom på, at det er miljøministeren, der har ansvaret for glyfosat, neonikotinoider og fluorstoffer, som ikke er relateret til fødevarer. Derudover har erhvervsministeren det overordnede ansvar for det indre marked, som der også er stillet spørgsmål til. Jeg vil i øvrigt gerne henvise til de skriftlige besvarelser af en række relaterede spørgsmål fra både Europaudvalget og Miljø- og Fødevareudvalget.

Nationalt forbud mod fluor

Fluorstoffer kan bl.a. anvendes til at gøre vores fødevareremballager af pap og papir fedt- og vandafvisende. Det er rigtigt, som Jens Rohde nævner, at der findes mere end 4.000 organiske fluorstoffer, de såkaldte perfluorerede alkylerede stoffer. Vi har ikke tilstrækkelig viden om alle de stoffer, men vi ved, at de afgives fra emballagen og over i maden. Vi ved også, at de er svære at nedbryde i miljøet. Nogle af dem ophobes i dyr og mennesker, og flere af dem er mistænkte for at være kræftfremkaldende, skadelige for immunforsvaret og hormonforstyrrende.

Det, der udløste, at jeg har gjort, hvad jeg har gjort, var, at Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) i december 2018 offentliggjorde en ny risikovurdering af to fluorstoffer, PFOS og PFOA. I den vurdering finder EFSA, at de to stoffer er langt farligere, end vi hidtil har troet. EFSA vurderer faktisk for det ene af de to stoffers vedkommende, at den mængde, mennesker kan tåle at indtage uden skadelige effekter, er 1.750 gange lavere end hidtil antaget. Det betyder for mig, at det nu er blevet endnu vigtigere at få sænket vores indtag af disse stoffer.

DTU Fødevareinstituttet er enig i EFSA's vurdering og forventer på baggrund af viden om andre fluorerede stoffers farlighed, at yderligere et antal fluorstoffer vil vise sig at påvirke mennesker og dyr på samme måde. Derfor giver det mening at regulere hele gruppen af fluorstoffer under ét, og det er det, vi gør med det danske forbud mod anvendelse af fluorstoffer i pap og papir til fødevarerkontakt, som jeg har varslet. Stofferne udgør på det grundlag så stort et sundhedsmæssigt problem, at vi ikke kan vente på en længere EU-proces. Vi har presset på i mange år.

Forbuddet har en undtagelse, hvis man sikrer sig, at fluorstofferne ikke kan overføres til fødevarer fra pap og papir. Forbuddet er altså et forbud mod, at fluorstoffer kommer i kontakt med vores fødevarer.

Danmark har i de sidste mange år presset på i EU for harmoniserede regler på området i EU. Fødevarestyrelsen har siden 2015 direkte her i Danmark frarådet anvendelsen af stofferne i pap og papiremballage til fødevarer. Der findes i dag alternativer til stofferne, som de fleste virksomheder allerede har taget til sig og anvender. Ikke desto mindre finder vi stadig organiske fluorstoffer i produkterne.

I modsætning til reglerne om f.eks. kosmetik og andre ting giver EU-reglerne for fødevareremballage mulighed for at indføre nationale særregler. Man kan spørge: Skal vi lade være med at udnytte denne mulighed, bare fordi vi ikke kan indføre et forbud mod fluor i alle produkter?

Som allerede nævnt hører forbud mod fluorstoffer i andre produkter end fødevarer under miljøministerens ressort. Som hun har forklaret i pressen, og som jeg lige har nævnt, er der simpelthen tale om en anden situation reguleringsmæssigt. Det betyder ikke, at vi ikke også presser på for forbud på EU-niveau i andre produkter end fødevarer, men der er tale om væsentligt forskellige sager.

Neonikotinoider og glyfosat

Hvad angår det næste spørgsmål om brugen af sprøjtemidler som glyfosat, er det vigtigste hensyn for regeringen at beskytte menneskers sundhed og miljøet. Regeringen vil generelt nedbringe brugen af sprøjtemidler, og hvis der er en risiko for mennesker eller miljøet, skal vi arbejde for et forbud inden for de gældende regler. Hvis der opstår spørgsmål, der omhandler forbrugersikkerheden i forbindelse med rester af pesticider i fødevarer eller foder, er det mit arbejdsområde, mens anvendelsen af pesticiderne neonikotinoider og glyfosat generelt er reguleret under pesticidforordningens regler, hvilket hører under miljøministerens ressort.

Det indre marked

Der bliver også spurgt til det indre marked og nationale forbud. Det indre marked forstår jeg som kernen i EU-samarbejdet. Det binder medlemslandene sammen i ét stort fællesmarked, hvor virksomheder kan investere og handle frit med hinanden, hvor forbrugere og borgere kan bevæge sig over grænser, og hvor studerende kan læse i andre europæiske lande.

Det indre marked er helt centralt for et lille land som Danmark; for uden det indre marked ville vi gå glip af en årlig velfærdsgevinst på op mod 9 procent af bruttonationalproduktet, svarende til 200 milliarder kroner i 2018-tal. Danmark har altså selvfølgelig en stærk interesse i at sikre et velfungerende indre marked, hvor medlemslandene overholder fælles spilleregler.

Hvad angår andre EU-landes nationale forbud, har regeringen tiltro til, at Kommissionen sikrer, at medlemslandene ikke indfører nationale regler i strid med traktaten. Kommissionen er trak-

tatens vogter, og jeg har ingen grund til at tro, at Kommissionen ikke løser denne opgave. Når det er sagt, så er det klart, at det indre marked ikke er totalharmoniseret på alle områder. Det kan være helt legitimt, at nogle medlemslande indfører nationale regler af hensyn til f.eks. miljøet eller sundheden. Det er der ofte taget højde for i EU-reglerne, som det er tilfældet med fødevarekontaktmaterialer. Men det er også et traktatfæstet princip. I traktaten finder man også under reglerne for det indre marked artikel 34-36, der giver mulighed for at indføre nationale regler uden for det harmoniserede område.

Det er selvfølgelig vigtigt, at vi har gennemsigtighed om de nationale regler, så vi sikrer, at medlemslandene ikke indfører uretmæssige handelshindringer. Derfor fører Kommissionen tilsyn med nationale regler, og vi skal også notificere det forbud, jeg har annonceret mod fluorstoffer i fødevarekontaktmaterialer. Det er altid en balance, og vi har andre eksempler på fødevareområdet, hvor vi er gået foran på samme måde som her. Et af de bedste eksempler er den danske særstatus for salmonella i både æg og fjerkrækød.

Lad mig opsummere: Jeg finder det utrolig vigtigt, at vi alle trygt kan spise vores mad, uden at vi udsætter os for uønskede og skadelige stoffer. EU-lovgivningen for fødevarekontaktmaterialer giver mulighed for at indføre national lovgivning på dette område, fordi det endnu ikke er harmoniseret – og den mulighed har jeg valgt, at Danmark skal benytte sig af, hvad angår fluorerede stoffer i pap og papir.

Et velfungerende indre marked er kernen i EU-samarbejdet, og vi skal selvfølgelig overholde traktatens regler om tekniske handelshindringer – det gør vi også – men der kan være områder, hvor det af hensyn til menneskers sundhed eller miljøet er nødvendigt at indføre nationale regler. For mig er det balancen mellem fælles regler, der sikrer det indre marked og nationale muligheder for ekstra beskyttelse af miljø og sundhed, som egentlig er kernen i EU-samarbejdet.

Til sidst en kommentar om Lapin-dommen, som Jens Rohde henviser til: Igen vil jeg understrege, at artikel 6 tillader nationale særregler for netop fødevarekontaktmaterialer. Der er altså forskel på det, dommen omhandler, og det, jeg gerne vil indføre forbud mod.

Jens Rohde indvendte, at også andet end madpapir og emballage kommer i kontakt med fødevarer. Hvorfor ville ministeren ikke indføre et forbud mod fluorstoffer i f.eks. grillriste og teflonpander?

Samtidig gjorde han opmærksom på, at skiftende danske regeringer ikke havde været ene om at bekæmpe skadelige fluorstoffer. Også europaparlamentarikere som ministerens partifælle Christel Schaldemose havde kæmpet for det, og det var der faktisk kommet noget ud af. Man skal dermed være varsom med at tegne et billede af, at EU ikke rigtig gør noget, og at området ikke er harmoniseret. Det var vel at mærke EU selv, der som omtalt af ministeren havde forbudt PFOS og nedsat grænseværdien for PFOA med faktor 1.750. Han spurgte, om regerin-

gen – som traktaten fordrer – havde notificeret sit initiativ hos Kommissionen og udarbejdet et forslag om et EU-forbud.

Eva Kjer Hansen spurgte, hvilken betydning et forbud ville få for produktion og handel. I forlængelse af Jens Rohdes spørgsmål om notifikationen ville hun også gerne vide, hvad ministeren mente ville begrunde Kommissionens accept af dansk enegang. Hvad var det nye, som gjorde ham optimistisk?

Erling Bonnesen tvivlede på, at danske producenter overhovedet anvendte de farlige fluorstoffer længere. Var det ikke netop forekomster i importerede varer, kontrollerne afslørede? Og burde ministeren så ikke snarere oplyse sine kolleger om, at den danske produktion havde udfaset dem, og derved få sat skub på en fælles EU-regulering?

Fødevareministeren forklarede i sit svar til Jens Rohde, at grillriste og teflonpander ikke var inkluderet, fordi de reguleres under et harmoniseret område, hvorfor man ikke kan lave nationale bestemmelser for dem. Om grænseværdien gjorde han opmærksom på, at den handlede om det acceptable indtag for en person pr. uge, og altså ikke var en grænseværdi for materialerne. Det var det, han henviste til som en begrundelse for et nationalt forbud.

Til Eva Kjer Hansen og Erling Bonnesen sagde han, at de fleste danske virksomheder heldigvis var begyndt at bruge alternativer til fluorstoffer. Ikke desto mindre afslørede kontrollerne stadig fluorstoffer i produkter på det danske marked. Det var muligt, at de kom med importerede varer, men et nationalt forbud ville også gælde for dem. Branchen havde i øvrigt taget godt imod et forbud, om end den foretrak et EU-forbud. Det gjorde ministeren også selv, men nu var der gået lang tid, uden at EU var kommet videre. Da sundhed og forbrugersikkerhed vægter højest, ville han nu indføre det for Danmarks vedkommende og håbe på, at notifikationen ville medføre et EU-forbud – det var der fortilfælde for.

Jens Rohde forstod ikke, hvad ministeren mente med, at fluorstofferne ikke var harmoniseret, når nu der både findes en REACH-forordning, som harmoniserer dem, og en dom med efterfølgende fortolkning fra Kommissionen. Han henviste til, at udenrigsministeren tidligere over for udvalget havde bedyret, at alt, hvad regeringen foretog sig i den sammenhæng, skete under skyldig hensyntagen til traktaten. Det kunne ministeren forhåbentlig bekræfte.

Ministeren nævnte hele tiden de danske forbrugere, men i et indre marked og et europæisk fællesskab må opgaven være at tage borgerne alvorligt som europæere. Arbejdet måtte således gå ud på at beskytte de europæiske forbrugere som helhed. Det var desuden vigtigt, at regeringen ikke underminerede sin egen rolle, men brugte al sin politiske kapital få at gennemføre ambitiøse fælles aftaler. Hvad ville regeringen gøre for at sikre en international kemikalieaftale?

Desuden ville Jens Rohde gerne vide, hvordan ministeren ville håndhæve et nationalt forbud. Man kan vel ikke i det indre marked forhindre varer med fluorstoffer i at komme ind over grænserne?

Eva Kjer Hansen slog fast, at diskussionen ikke handlede om forbrugersikkerhed og fremme af sundhed, for det var der bred opbakning til, men om handlemulighederne på det indre marked. Dagens samråd havde til formål at finde ud af, om ministerens initiativ ville få reel betydning eller bare var et slag i luften. Hun bad om at få sat tal på ministerens svar: Hvad ville effekten være for henholdsvis danskproducerede og importerede varer?

Hun spurgte desuden, hvad regeringen havde gjort for at skubbe på for en beslutning på EU-niveau. Havde han taget diskussionen op på et uformelt ministermøde eller bedt om at få det på dagsordenen? Hvad havde han gjort for at skabe sig allierede?

Erling Bonnesen savnede ligesom Eva Kjer Hansen mere konkrete svar fra ministeren. Var det ikke korrekt, at danske producenter havde udfaset de farlige fluorstoffer? Og når ministeren nævnte, at et nationalt forbud også gjaldt importerede varer, gjorde det samme sig så ikke gældende for producenterne? De stillede vel de samme krav til importerede varer som til deres egne varer. Var det hele bare ministerens forsøg på at pudse glorien?

Fødevareministeren svarede Erling Bonnesen, at han ikke havde behov for at få pudset nogen glorie, men at hans rolle som fødevareminister bl.a. gik ud på at sikre, at danske forbrugere ikke blev udsat for fødevarer med gift i. Et forbud mod fluorstoffer kan ikke betegnes som et slag i luften, så længe kontroller afslører forekomster af dem. Han understregede, at langt de fleste danske virksomheder brugte alternativer til fluorstoffer – og derfor pressede han på for et EU-forbud. I mellemtiden måtte han sikre de danske forbrugere ved et nationalt forbud.

På Jens Rohdes spørgsmål om kontrollen svarede han, at der skam finder kontrol sted. Alle fødevarekontaktmaterialer og emballager, der omsættes i engrosled i Danmark, skal ledsages af en overensstemmelseserklæring med relevante oplysninger om fremstilling og brug samt en erklæring om, at reglerne for fødevarekontaktmaterialer er overholdt. Overtræder en virksomhed reglerne, er der mulighed for sanktion bl.a. ved at konfiskere fødevarerpartier.

Han understregede, at EU-Domstolens dom ikke vedrører fødevarekontaktmaterialer, som der gælder særlige regler for derved, at de ikke er harmoniseret.

Til Eva Kjer Hansen sagde han, at han ikke havde de efterlyste tal ved hånden, men gerne ville tilvejebringe dem. På spørgsmålet om, hvad regeringen havde foretaget sig i EU, svarede han, at Fødevarestyrelsen havde foreslået en regulering via forordningen til Kommissionen. Han ville også selv tage det op med den nye kommission.

Om notifikationen sagde han, at han ikke kunne kende Kommissionens reaktion på forhånd, men substansen fortalte, at stofferne var til fare for befolkningens sundhed. Han gik ud fra, at

Kommissionen accepterede det regelsæt, der tillader nationale forbud af hensyn til sundheden, og man kunne håbe på, at resultatet ville blive et EU-forbud.

Jens Rohde anerkendte, at muligheden for at indføre et nationalt forbud var til stede, men var de forudsætninger, traktaten nævner, opfyldt? Han var bekymret for, om forbuddet ville medføre, at lande der følte sig ramt af bestemmelserne, begyndte at indføre nationale regler, der gik i andre retninger. Med 28 forskellige regelsæt ville de europæiske forbrugere ikke længere være beskyttet. Derfor skal nationale forbud ledsages af virkelig gode begrundelser. Bestemmelsen, dommen og Kommissionens udlægning af den siger alle, at national enegang kun kan ske i tilfælde, hvor der ikke er vedtaget forbud eller iværksat evalueringer. Han bad ministeren bekræfte, at man forventede, at PFOS og PFOA er ude af alle varer og markedsføring i 2020, og at der i forvejen er meget lave grænseværdier for PFHXS, PFNA og PFDA, som alle forventes at blive forbudt i nær fremtid. Der var ikke stilstand i EU på området.

Eva Kjer Hansen var overrasket over, at ministeren ikke kunne levere tal på mødet. Når han brugte forekomst af farlige stoffer som begrundelse, måtte han da vide, i hvilket omfang det gjorde sig gældende. Var det i 1, 10 eller 40 pct. af varerne? Og i hvilket omfang var det i danskproduceret henholdsvis importeret emballage? Den viden måtte da indgå i ministerens beslutningsgrundlag, når regeringen havde fundet sagen så vigtig, at den ville gå enegang?

Hun spurgte desuden, i hvilket omfang ministeren havde haft kontakt til sine EU-kolleger for at skabe opbakning til skærpede regler på EU-niveau.

Erling Bonnesen var også forundret over, at de tal, man måtte tro skulle begrunde et forbud, var fraværende.

Søren Søndergaard mindede om, at diskussionen om, hvor meget enegang regeringen kan gå i EU, havde nogle erfaringer at bygge på. Frem mod 2010 var der stor diskussion om stoffet bisphenol A, og af et beslutningsforslag fremgik det, at "Folketinget pålægger regeringen at arbejde for, at der i EU indføres et totalforbud for brug og salg af produkter, der indeholder stoffet bisphenol A, som kommer i kontakt med fødevarer, og at der indføres særregler i Danmark, der sikrer dette, indtil de skærpede regler er indført i EU". Den daværende regering advarede om både åbningskrivelser, domme ved EU-Domstolen og andre farer. Forslaget havde dog bred opbakning i befolkningen, og regeringen følte sig foranlediget til at indføre et nationalt forbud ledsaget af et arbejde for et forbud i EU, som førte til, at EU ændrede holdning. Den daværende landbrugs- og fødevarerminister, Esben Lunde Larsen, udtalte endda, at det viste, hvordan det betaler sig at lægge pres på EU. Hvis forbuddet mod fluorstoffer indvarslede, at den nuværende regering ville føre en aktivistisk politik på området, havde det Enhedslistens opbakning. Hvis resultatet blev en åbningskrivelse og eventuelt en dom ved EU-Domstolen, måtte man tage den derfra, og i mellemtiden kunne man så forsvare forbrugersikkerheden.

Jens Rohde medgav, at Enhedslisten ikke havde den store veneration for EU og derfor ikke den samme interesse som han i, om samarbejdet fungerer godt; men med nationale forbud risikerer man at underminere det videnskabelige arbejde under Stockholmkonventionen, og det havde Enhedslisten vel til gengæld en interesse i at modvirke.

Fødevareministeren understregede, at det ikke var første gang, en dansk regering var gået foran ved at indføre nationale særregler, som efterfølgende havde sat standarden i EU. Ud over bisphenol A kunne han bl.a. nævne forbuddet mod transfedtsyrer. Han var enig i, at det måtte handle om at få hele EU med, og at det også for de danske forbrugere var bedre, men når der ikke var sket noget på området i EU, måtte regeringen begynde med at tage affære på nationalt plan af hensyn til borgernes sundhed. Som Jens Rohde selv havde nævnt, var der mange flere fluorstoffer end de få, der var blevet forbudt eller reguleret, og vurderingen var, at de har samme virkning. Regeringen ville fortsætte med at presse på for et samlet EU-forbud.

NOT Han beklagede over for Eva Kjer Hansen og Erling Bonnesen, at han ikke kunne fremvise tal, men de ville blive oversendt. Han ville også sende skriftligt svar på, i hvilke varer kontrollerne havde fundet fluorstoffer. Han medgav, at de fleste danske virksomheder nu anvendte alternative stoffer, men selv når bare én borger udsættes for farlige stoffer, er det stadig én for meget.

På Eva Kjer Hansens spørgsmål om, hvem regeringen havde talt med, svarede han, at han endnu kun havde været minister i 3 måneder, men at han havde til hensigt at tale med sine kolleger om sagen på mange møder. Der var bestemt mulighed for at sætte emnet på dagsordenen og følge op på det, EU allerede havde gjort. Han ville forfølge ønsket om et EU-forbud politisk.

Om notifikationen sagde han, at regeringen opererede inden for spillereglerne, og at man kunne forvente, at EU accepterede det.

Søren Søndergaard mente, at det værste, der juridisk kunne ske ved et nationalt forbud, var, at EU fortalte regeringen, at den ikke måtte indføre det, f.eks. gennem en åbningskrivelse. Indtil da kunne man sikre forbrugernes sundhed, og det støttede Enhedslisten, men for at gøre alle tilfredse anbefalede han ministeren at vende tilbage til udvalget, når EU kom med sin reaktion.

Jens Rohde understregede, at meget afhænger af, hvordan en regering bruger sin politiske kapital i et europæisk fællesskab. Anerkendte ministeren Enhedslistens præmis for, hvornår man kan gå enegang i EU? I så fald kunne ministeren imødesee en masse beslutningsforslag i salen om dansk enegang på alt, der ikke lige vedrører vandgrød og sivsko.

Erling Bonnesen syntes ikke, at ministeren svarede på hans spørgsmål om, hvorvidt der findes danske producenter, der stadig bruger fluorstoffer. Han behøvede ikke nævne navne, men kunne vel nævne cirkaantallet. Havde det ikke været bedre end et nationalt forbud, hvis mini-

steren i sin taske til rådsmødet havde taget en masse inspiration fra Danmark med til de andre lande og fortalt, hvordan danske producenter for længst havde udfaset de farlige stoffer?

NOT **Eva Kjer Hansen** ville ikke kalde det at presse på for et europæisk forbud, når ministeren hverken havde talt med sine europæiske kolleger eller med Kommissionen. Et nationalt forbud er et stunt, når man ikke en gang kan redegøre for effekten eller for tal, der indgår i beslutningsgrundlaget. Det var enormt skuffende. Hun så frem til at få oversendt dokumentation og svar på, hvilken effekt tiltaget vil have.

Fødevareministeren ville ikke blande sig i, hvordan andre ville have reageret ved forelæggelsen af rapporter, der viser, at fluorstoffer, danske regeringer i mange år har presset på for at få forbudt, pludselig er 1750 gange farligere, end man troede. Men det var grundlaget for hans beslutning. Det væsentlige var, at de stadig forekommer i varer på det danske marked, ikke hvem der producerer dem, eller hvor mange der er. Han ville gerne fremskaffe de ønskede tal så hurtigt som muligt, men selv var han ligeglad med, om det var 10 eller tusinder af danskere, der blev udsat for giftige fødevarer, når der var en mulighed for at forhindre det.

På Jens Rohdes spørgsmål om præmissen svarede han, at præmissen var spillereglerne i EU – og dem mente han at have redegjort for allerede.

Svaret til Eva Kjer Hansen lød, at han ikke havde talt med sine kolleger om sagen endnu, for første skridt var at sende et forslag til Kommissionen. Sådan havde tidligere regeringer også opereret. Nu afventede man den nye kommission, og så ville han naturligvis kontakte den relevante kommissær og sine ministerkolleger i EU. Der var dermed ikke tale om et slag i luften, men om konkret handling, som alle borgere ville få gavn af, og forhåbentlig ville det ende med et EU-forbud.

NOT **Erling Bonnesen** bad om, at ministeren også sendte sine skriftlige svar til Miljø- og Fødevareudvalget. Man kunne også overveje en teknisk gennemgang, hvor udvalget kunne komme til bunds i sagen.

Jens Rohde fandt det skammeligt, at ministeren bar ved til den evindelige historie om, at EU er en slags mørkets fyrste, der aldrig handler, mens ministrene soler sig på det hjemlige plan i alle de gode ting, der bliver indført i EU. Det er et fejl billede at bibringe den danske befolkning, og det gavnede hverken Danmarks eller det europæiske fællesskabs interesser. Han bad ministeren bekræfte, at der var sket en masse på området i EU i de senere år.

Fødevareministeren var enig med Jens Rohde i, at EU er til glæde og gavn for alle europæiske borgere, og at man har opnået væsentlige fremskridt på miljøområdet. Han var ikke interesseret i at udstille EU som mørkets fyrste, og han udgjorde som bekendt selv en del af arbejdet i EU i kraft af sin deltagelse på rådsmøderne. I den konkrete sag var det dog sådan, at mange års indsats ikke havde ført til resultater. Derfor havde han taget initiativ til et nationalt forbud, men stadig inden for EU's reguleringsregime.

Forelæggelse af forslag om fiskerimuligheder i Østersøen

Fødevareministeren benyttede lejligheden til at meddele, at han ville forelægge et forslag om fiskerimuligheder i Østersøen på udvalgsmødet den 11. oktober. Da ville udvalget kunne tage stilling til den svære opgave, det ville blive at fastsætte kvoter for Østersøen for det kommende år. Der ville blive oversendt et grundnotat på denne dag den 27. september.

Formanden forklarede, at ministeren efter den nye beretning forventes at give en mundtlig redegørelse med mulighed for debat om emnet inden det møde, hvor forelæggelsen af forhandlingsoplægget finder sted. Dette for at prioritere debatten mellem regeringen og udvalget i god tid, så der er mulighed for at stille spørgsmål til substansen og for at reflektere, så mandatgivningen giver bedst mening. På den baggrund ville hun kalde ministerens redegørelse om fiskerimulighederne forholdsvis overfladisk. Tiden taget i betragtning, og fordi det var en ny praksis, som ministeren tydeligvis ikke var bekendt med, ville hun være forstående, men hun bad ministeren respektere beretningen fremover.

Fødevareministeren kom gerne til udvalget i flere tempi. Han kunne kun være interesseret i en fælles drøftelse af vanskelige sager. I den konkrete sag kunne han meddele, at regeringen først havde modtaget Kommissionens udspil i begyndelsen af september. Det forhindrede ham ikke i at udarbejde et indspil, som dog skulle afstemmes med nogle af de andre lande, men mulighederne for en tilbundsående forelæggelse havde været begrænsede. I øvrigt havde han blot troet, at den nye praksis fordrede, at forelæggelsen af forhandlingsmandatet skulle annonceres, men fremover ville han naturligvis dukke op i udvalget flere gange inden for de givne tidsrammer.

**FO Punkt 3. Rådsmøde nr. 3716 (miljø - miljødelen) den 4. oktober 2019
Forelæggelse ved miljøministeren**

EUU alm. del (182) – bilag 201 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren ville forelægge punkt 1 og 2 til orientering og punkt 3 til forhandlingsoplæg.

1. Rådskonklusioner om det 8. miljøhandlingsprogram

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

KOM (2019) 0233

Rådsmøde 3716 - miljø – bilag 1 (samlenotat side 2)

Miljøministeren: Rådet ønsker med rådskonklusionerne at påvirke Kommissionens forslag til et nyt program, så vi sikrer, at programmet bliver mest muligt ambitiøst. Et nyt 8. miljøhandlingsprogram forventes at træde i kraft den 1. januar 2021 og løbe til og med 2030. Det nuværende 7. miljøhandlingsprogram blev vedtaget i 2012 under dansk formandskab og er gældende indtil udgangen af 2020, så det handler om at være på forkant.

Det fremhæves, at evalueringen af det 7. miljøhandlingsprogram viser behovet for et nyt program. Der er stadig mange udestående miljøproblemer, og det har vist sig, at miljøhandlingsprogrammet har strategisk styrke. Følgende overordnede prioriteter fremgår i konklusionerne:

- sundhed, herunder vand, luft og kemikalier;
- ressourceforbrug og cirkulær økonomi;
- klima og
- biodiversitet

Behovet for at fortsætte fokus på gennemførelse og håndhævelse fremhæves også. Endelig fremgår der også en række tværgående prioriteter og principper.

Regeringen støtter konklusionerne. EU skal være et forbillede for resten af verden med en ambitiøs og effektiv miljøpolitik. Det er samtidig vigtigt for regeringen, at den nye Kommission holdes fast på de løfter, der er givet om en ny green deal. Derfor skal Danmark lægge pres på den nye kommission, så det 8. miljøhandlingsprogram bliver ambitiøst, fremadskuende og konkret nok til at skabe handling. Alt i alt er det et sæt rådskonklusioner, der kommer bredt rundt, og som er indspil til et nyt 8. miljøhandlingsprogram.

Kim Valentin spurgte, om ministeren mente, at der var afsat nok midler i forslaget til MFF for 2021-2027 til at gennemføre den omtalte green deal. Han havde forståelse for, hvis hun ikke kunne svare i detaljer, men da finansministeren i sin nylige tekniske gennemgang af MFF'en havde henvist specifikke spørgsmål til ressortministrene, kunne hun måske bare tilkendegive en holdning.

Miljøministeren kunne ikke svare på stående fod, men ville gerne hjælpe med at sende et eventuelt skriftligt spørgsmål om sagen det rigtige sted hen. Grundlæggende kunne hun dog sige, at regeringen arbejdede for, at EU afsatte tilstrækkeligt med midler til en ambitiøs grøn dagsorden.

2. Rådskonklusioner om mere cirkularitet ”Om overgangen til en mere bæredygtig samfundsmodel”

– Vedtagelse af rådskonklusioner

Rådsmøde 3716 - miljø – bilag 1 (samlenotat side 5)

Miljøministeren: Ligesom for det 8. miljøhandlingsprogram står vi over for, at den eksisterende handlingsplan for cirkulær økonomi udløber og skal fornyes. Rådet ønsker med rådskonklusionerne at udstikke retningen for Kommissionens arbejde med en ny plan.

Fordelene ved den eksisterende handlingsplan anerkendes. Samtidig understreges det, at der fortsat er masser at tage fat på. Det fremgår, at den cirkulære økonomi er fundamental for at reducere klimabelastningen og for at beskytte vores natur og biodiversitet. Den nye plan skal opstille handlinger med klar sammenhæng til klima, biodiversitet, bioøkonomi, digitalisering og industripolitik. Der peges på fem sektorer, hvor der er behov for målrettede strategier: byggesektoren (anlæg og nedrivning), fødevarer, tekstiler, mobilitet og elektronik. Der efterlyses en sammenhængende produktpolitik, som baserer sig på en livscyklustilgang og adresserer overforbrug samt produktions- og forbrugsmønstre. Endelig fremgår det, at bæredygtige investeringer er vigtige, og der opfordres til at gøre brug af økonomiske instrumenter.

Regeringen støtter rådskonklusionerne og hæfter sig ved vigtigheden af at fremhæve og understøtte den cirkulære økonomis bidrag til andre politikområder.

FO 3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om ændring af forordning om typegodkendelse af motorkøretøjer

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 4. oktober 2019, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2019) 0208

Rådsmøde 3716 – bilag 1 (samlenotat side 9)

Miljøministeren: Forslaget lægger op til at genoprette retsgrundlaget for typegodkendelse af lette køretøjer med hensyn til udledning af luftforurenende stoffer.

Udvalget kan sikkert huske baggrunden: EU-Domstolen har annulleret den gældende lovgivning med virkning fra februar 2020. Det blev gjort med henvisning til, at kun lovgiver kan fastsætte regler, der anses for væsentlige.

Kommissionen har via Den Tekniske Komité for Motorkøretøjer vedtaget regler om emissioner ved faktisk kørsel med tilhørende overensstemmelsesfaktorer.

Testproceduren ved faktisk kørsel er besluttet efter dieselskandalen. Her blev det klart, at der var brug for en bedre test for at få bilerne til at overholde deres udledningsgrænseværdier ved normal brug, som Europa-Parlamentets forordning tilsiger.

EU-Domstolen fandt, at dette de facto ændrer den grænseværdi for udledning af kvælstof (NO_x), der er fastsat af Rådet og Europa-Parlamentet. Retten fandt dermed, at Kommissionen havde overskredet sin kompetence.

Forslaget indebærer ligeledes en opdatering af Kommissionens beføjelser til at kunne vedtage delegerede retsakter. Det skal dog bemærkes, at formandskabet i sit seneste kompromisforslag har reduceret antallet af delegerede retsakter samt gjort delegationen klarere og mere afgrænset.

Det er ikke forventningen, at forslaget vil få reel betydning i forhold til emissioner fra person- og varebiler. De opdaterede regler er allerede trådt i kraft.

Regeringen støtter forslaget. Det er vigtigt at sikre retsgrundlaget for emissionsprøvning ved faktisk kørsel. Under forhandlingerne har Danmark lagt vægt på, at overensstemmelsesfaktorerne skærpes yderligere. Analyser peger på, at det er muligt, så fra dansk side lægger man vægt på at overensstemmelsesfaktorerne alene skal basere sig på måleusikkerhed. Måleusikkerheden bør kun udtrykke den forskel, der er på at måle i laboratoriet, og når der måles med bærbare instrumenter. Fra dansk side har det desuden været vigtigt, at ikrafttrædelsesdatoer ikke forlænges, men gerne fremrykkes.

FO Regeringens forhandlingsoplæg går derfor ud på, at man fra dansk side støtter Kommissionens forslag eller det kompromis, der kan opnås enighed om, men lægger vægt på:

- at overensstemmelsesfaktorerne alene baserer sig på måleusikkerhed, og at der sker yderligere skærpelser;
- at ikrafttrædelsesdatoer ikke forlænges, og at man stiller sig positivt overfor eventuelt at fremrykke ikrafttrædelsesdatoer, og
- at medlemsstaterne sikres størst mulig indflydelse i udarbejdelsen af nye eller tilpasninger af eksisterende tekniske regler og procedurer.

Søren Søndergaard tilkendegav, at Enhedslisten ikke kunne støtte mandatet af to årsager: Den ene var mængden af delegerede retsakter, for de er i sig selv politiske, men de omhandlede her et teknisk problem. Han havde selv som europaparlamentariker oplevet lobbyister fra bilindustrien rende ham på dørene, og det var klart, at standarder på bilområdet ikke er et spørgsmål om teknik, men om politik. Så kunne man sige, at udgangspunktet er, at standarderne skal være bedre, men det er jo også politik. Og det skulle vel have opbakning i Rådet, eller forestillede man sig, at EU skal føre en politik, der ikke har opbakning i medlemslandene?

Den anden årsag var, at der var tale om totalharmonisering, dvs. man ville forhindre landene hver især i at indføre bedre standarder. På et andet område under samme regulering havde totalharmonisering kostet liv: Landene havde således ikke lov at indføre alkoholåse – med det resultat, at titusinder af berusede bilister kører rundt på de europæiske veje.

Jens Rohde var enig i ministerens kontante linje, for han havde ligesom Søren Søndergaard oplevet, at bilindustrien havde snydt og bedraget alle de steder, den kunne komme til det. Modsat Søren Søndergaard foretrak han dog delegerede retsakter frem for gennemførelsesretsakter, da de sidste betyder, at enkelte medlemslande kan blokere for ambitiøse beslutninger. I dette tilfælde kunne man forvente, at de store bilproducerende lande ville gøre det.

Formanden mindede om, at delegerede retsakter til gengæld foregår i det skjulte og uden parlamentarisk kontrol.

Miljøministeren oplyste, at der i formandskabets kompromis kun var tale om to delegerede retsakter, hvor den ene var midlertidig og den anden handlede om at kunne revidere udledningsgrænserne i nedadgående retning, hvilket var i dansk interesse.

Søren Søndergaard indvendte, at udtrykket ”i nedadgående retning” er åbent for fortolkning, og den fortolkning var på grund af de delegerede retsakter nu uden for parlamentarisk kontrol. Da der herudover var tale om totalharmonisering, måtte Enhedslisten fastholde sin modstand mod forhandlingsoplægget.

Ina Strøjer-Schmidt spurgte, om hun skulle forstå ministerens forelæggelse sådan, at regeringen ville arbejde for en forkortelse af den midlertidige højere overensstemmelsesfaktor. I

bilaget til forordningen stod der, at den ville være 2,1 i hele 2020 for personbiler og i hele 2021 for varebiler.

Miljøministeren svarede bekræftende.

Ina Strøjer-Schmidt meddelte, at Socialistisk Folkeparti dermed støttede regeringens forhandlingsoplæg.

Formanden konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten havde ytret sig imod det.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 12.25.